

STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČR POKRAČUJE TVORBOU NÁVRHOVÉ ČÁSTI

Zdeněk Opravil

Článek shrnuje aktuální informace o tvorbě národního strategického dokumentu Strategie regionálního rozvoje ČR. Součástí je i představení pěti základních (územních) témat, která budou základem pro návrhovou část. Článek rovněž představuje základní kontury návrhové části, zejména jednotlivé strategické cíle a jejich vize.

Počátkem roku 2017 zahájilo Ministerstvo pro místní rozvoj (dále „MMR“) práci na tvorbě národního strategického dokumentu v regionálním rozvoji **Strategie regionálního rozvoje ČR** (dále „SRR“). Povinnost tvorby dokumentu vyplývá ze zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. Zároveň na základě dokumentu „*Zpráva o uplatňování Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020 (vyhodnocení za roky 2014–2016)*“, který schválila vláda ČR svým usnesením č. 550/2017, MMR nedoporučuje aktualizovat současnou SRR ČR 2014–2020, místo toho doporučuje zahájit přípravu na nové SRR ČR 2021+.

Ambicí nové SRR ČR 2021+ je vytvořit kvalitní a především respektovaný národní strategický dokument, který bude vytvořen na základě partnerského principu. Hlavním smyslem dokumentu je stanovit cíle regionální politiky po roce 2021, které budou zadáním pro národní sektorové strategické dokumenty tak, aby zohledňovaly specifické potřeby jednotlivých typů území. A právě důraz na územní zaměření SRR ČR je výraznou změnou při tvorbě dokumentu oproti dosavadní platné SRR ČR, která byla zaměřena zejména na jednotlivé tematické oblasti a nástroje jejich podpor. SRR ČR 2021+ vychází ze Strategického rámce ČR 2030, který je zastřešujícím rozvojovým dokumentem a rozpracovává územně zacílené oblasti podpory. SRR ČR 2021+ bude zároveň

dokumentem definujícím priority ČR ve vztahu k novému programovému období po roce 2021, a také podkladem pro krajské strategie regionálního rozvoje.

Vstupní analytický podklad a problémová analýza SRR ČR 2021+, dokumenty, které byly dokončeny na konci roku 2017, vydefinovaly pět územních témat, která budou základem pro návrhovou část strategie. Na základě aktuálního stavu a potřeb byla definována území:

1. Silná metropolitní území („Metropole“)

Jedná se o metropolitní oblasti Prahy a Brna (tj. území obsahující jádrové město a jeho zázemí – „metropolitní venkov“), které mají ambici plnit roli centra evropského významu a zároveň výrazně rostou a přibližují se evropskému průměru v ekonomických ukazatelích.

2. Regionální aglomerace („Agglomerace“)

Jedná se o aglomerace (tj. jádrové město a jeho zázemí – „aglomerační venkov“), jejímiž centry jsou zpravidla krajská města a města Opava a Chomutov včetně jejich zázemí.¹⁾ Jde o vnitřně heterogenní skupinu měst, které zajišťují vyšší regionální funkce (např. vysoké školy, výzkumné ústavy, speciální školy, nemocnice, divadla, muzea a galerie, úřady a soudy vyššího stupně, hlavní pobočky bank, pojišťoven apod.)

3. Regionální centra a jejich venkovské zázemí

(„Regionální centra“)

Regionální centra a jejich venkovské zázemí hrají významnou stabilizační roli v území. Udržení polycentrické role sídelní struktury včetně základních funkcí center je žádoucí. Problémové a rozvojové příležitosti regionálních center jsou dány jejich polohou, velikostí, vzdáleností od centra vyššího řádu, velikostí spádového území apod. Přesto lze pro tuto kategorii definovat spektrum funkcí, které by centrum tohoto řádu mělo splňovat (např. střední školy, základní nemocnice, sportovní hala, muzeum a knihovna, úřady a soudy nižšího stupně, hotely a jiná ubytovací zařízení).

4. Strukturálně postižené regiony

Strukturálně postižené kraje procházejí procesem restrukturalizace z důvodu výrazného zaměření hospodářství na staré průmyslové obory. Jedná se o Ústecký, Moravskoslezský a Karlovarský kraj, které jsou ze strany státu podporovány specificky na základě vládního usnesení. Vznikl pro ně Strategický rámec hospodářské restrukturalizace a jsou pro ně každoročně vytvářeny Souhrnné akční plány restrukturalizace.

5. Hospodářsky a sociálně slabá území („Periferie“)

Analytické dokumenty poukazují na existenci území, které lze označit za periferní. Perifernost přitom může nabývat více podob: např. oblasti ve velké vzdálenosti od regionálních center, území, která v důsledku restruk-

turalizace přišla o velké množství pracovních příležitostí a neuspěla v jejich nahrazení jinými aktivitami, nebo území, která se nacházejí v zázemí velkých měst, mají kladné migrační saldo, nicméně jsou charakteristická vysokou mírou nezaměstnanosti.

Území Metropolitní, Aglomerací a Regionálních center pokrývají celé území ČR. Přes tato území je překryto území *Strukturálně postižených regionů a Hospodářsky a sociálně slabých území*. Znamená to, že některá území jsou řešena v několika strategických cílech, a že zároveň každá obec je součástí alespoň jednoho strategického (územního) cíle.

Návrhová část SRR ČR 2021+ bude strukturována do logiky „Vize – Globální cíl – Strategický cíl – Specifický cíl – Typová opatření – Aktivita“. Každé z územních témat je překlápáno do pěti strategických cílů, které budou „páteří“ pro definování specifických potřeb jednotlivých územních celků. Poslední, šestý, strategický cíl je plošného charakteru a je zaměřen na veřejnou správu. V rámci návrhové části vycházíme z pracovní verze vize „*Ekonomicky, sociálně a environmentálně konkurenceschopné regiony*“, která je výchozím bodem pro definování jednotlivých vizí strategických cílů.

Strategický cíl 1: Mezinárodně konkurenceschopná metropolitní území adaptovaná na ekonomický, prostorový a populační růst

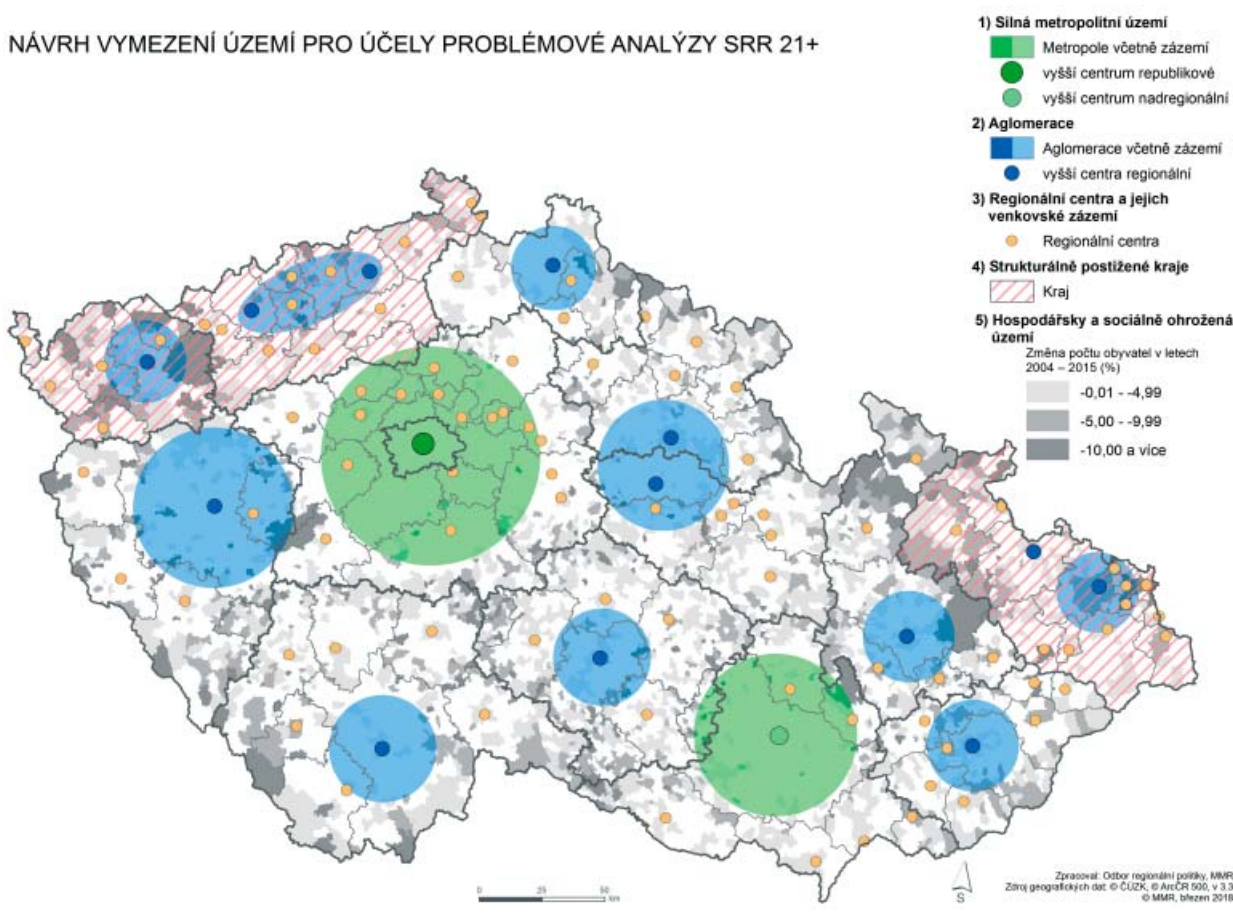
Vize: Metropolitní území jsou konkurenceschopná v mezinárodním měřítku díky plnému využití rozvojového potenciálu. Území s pozemním napojením na ostatní středoevropské metropole a české aglomerace, a s dobře dostupným leteckým spojením na významné evropské dopravní uzly. Plánovaně rostoucí metropolitní území, kde město a venkovské zázemí metropolitního charakteru jsou vybaveny dostatečnou infrastrukturou včetně veřejných služeb a jsou vzájemně optimálně dopravně propojeny. Metropolitní území soustřeďuje velké množství ekonomických aktivit s vysokou přidanou hodnotou včetně výzkumu a vývoje světové úrovně. Metropolitní území pečují o své životní prostředí a jsou dobře adaptována na změny klimatu.

Strategický cíl 2: Nadregionálně konkurenceschopné aglomerace využívající svůj rostoucí potenciál a plnící úlohu významných krajských hospodářských, kulturních a akademických center

Vize: Aglomerace využívají svůj rozvojový potenciál a plní úlohu významných krajských hospodářských, kulturních a akademických center. Aglomerace mají dobré dopravní spojení mezi sebou navzájem a s metropolitními územími, dostatečně intenzivní a kvalitní je i dopravní spojení mezi centrem a venkovským zázemím. Aglomerace jsou dobře připraveny na změny klimatu a zajišťují veřejné služby v dostatečné kvalitě a rozsahu.

1) Vymezení center je v souladu s Analýzou sídelní struktury ČR, kterou si nechal pro interní potřeby zpracovat Odbor územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj ČR v rámci pořizování Územně analytických podkladů ČR.

NÁVRH VYMEZENÍ ÚZEMÍ PRO ÚČELY PROBLÉMOVÉ ANALÝZY SRR 21+

Zdroj: ČÚZK, ArcČR 500 v 3.3

Orientační schéma vymezení území pro účely problémové analýzy a návrhové části SRR ČR 2021+

Strategický cíl 3: Hospodářsky stabilizovaná regionální centra představující snadno dostupná centra zaměstnanosti a obslužnosti příslušných funkčních regionů

Vize: Regionální centra plní roli pilíře české sídelní soustavy a nabízí služby a pracovní příležitosti pro svá venkovská zázemí. Regionální centra jsou dobře napojena na centra vyššího řádu (aglomerace, metropole) a jsou dobře dostupná veřejnou hromadnou dopravou ze svého zázemí. Venkovská zázemí disponují základními veřejnými službami, plní roli v péči o krajinu a jsou dobře připravena na změny klimatu.

Strategický cíl 4: Revitalizované a hospodářsky restrukturalizované strukturálně postižené regiony přizpůsobené a flexibilně reagující na potřeby trhu

Vize: Ve strukturálně postižených krajích jsou nastartovány zásadní změny směřující k jejich hospodářské transformaci na nové, konkurenceschopné obory. Vzdělávací obory odpovídají nabídce pracovních míst. Jsou vytvořeny podmínky pro rozvoj vědecko-výzkumných aktivit. V krajích je zcela sanována většina ekologických zátěží a jsou realizovány aktivní kroky směřující k vyřešení těch zbývajících.

Strategický cíl 5: Dobrá kvalita života v hospodářsky nejslabších a sociálně nejohroženějších územích ČR.

Vize: V hospodářsky nejslabších a sociálně nejohroženějších územích ČR je zajištěna dobrá kvalita života ve smyslu zajištění základního spektra veřejných služeb. Dobrá kvalita života je také postavena na fungující místní ekonomice, která je založena na úspěšných lokálních firmách, schopných působit i v oblasti inovativního podnikání. Území jsou adekvátně dopravně napojena na centra vyššího řádu. Území plní nezastupitelnou roli v péči o krajinu a jsou dobře připravena na změny klimatu.

Strategický cíl 6: Kvalitní veřejná správa v regionálním rozvoji přispívající k plnění cílů regionální politiky.

Vize: Priority regionální politiky stanovené v SRR ČR 2021+ jsou naplňovány v úzké spolupráci mezi MMR, ministerstvy resorty, kraji a dalšími aktéry regionálního rozvoje, a jsou ukotveny i v sektorových strategických dokumentech a politikách. Nástroje regionálního a územního plánování jsou na všech úrovních veřejné správy koordinovány. Plánování probíhá na úrovni funkčních regionů respektujících dojížděkové vztahy v území. Obce a ostatní aktéři (soukromé a neziskové subjekty) mají vytvořeny dobré podmínky pro vzájemnou spolupráci.

V průběhu první poloviny roku 2018 budou strategické cíle rozpracovány na jednotlivé specifické cíle a typová opatření. Detailnější popis jednotlivých cílů budou podkladem pro návrh implementační části SRR ČR 2021+. MMR plá-

nuje celý proces tvorby strategie ukončit do přelomu roku 2018 a 2019. Následně proběhne resortní a mezesortní připomínkové řízení a odeslání materiálu na vládu ČR nejpozději do poloviny roku 2019.

*Mgr. Zdeněk Opravil
Odbor regionální politiky
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*

ENGLISH ABSTRACT

Making the propositional part of the Strategy of Regional Development of the Czech Republic, by Zdeněk Opravil

This article summarizes current information on the creation of the Strategy of Regional Development of the Czech Republic, a national strategic document. The article presents five basic chapters that constitute the basis for the propositional part of the document. A basic outline of the strategic objectives and visions of the proposal is presented as well.